

Zénón Elejský

Fragmenta DK 29 B

(Pracovní překlad vycházející z Karla Svobody)

B 1 = Simplikios, In Physica 140,34 – 141,8 (po B 3)

Stejným způsobem [ukázal bezmeznost] co do o velikosti (*megethos*, rozsah). Napřed totiž dokázal, že „pokud by jsoucno nemělo velikost, nebylo by”. Vyvozuje:

„Když je jsoucí, musí každé jsoucno mít nějakou velikost i tloušťku, také musí být jedno jsoucno odděleno od druhého. A stejně se to má s i tím jsoucnem, které je před oním. I to bude mít velikost a opět bude něco před ním. A toto lze říci jednou a lze to říkat i neustále, neboť žádné takové jsoucno nebude poslední a žádné nebude ani beze vztahu k dalšímu. Proto je-li jsoucno mnoho, je nutné, aby byla jak malá tak veliká, a to zároveň; tak malá, že nemají velikost, a tak veliká, že jsou bezmezná (*apeira*, nekonečná).”

B 2 = Simplikios, In Physica 139, 5

Ve svém spise, který obsahuje četné důkazy, pokaždé dovozuje, že ten, kdo uznává mnohost, říká věci navzájem si odporující. Tak je jeden důkaz, který dovozuje, že je-li jsoucno mnoho, jsou zároveň i veliká i malá; tak veliká, že jsou nekonečně veliká, a tak malá, že nemají vůbec žádnou velikost (viz B 1). Dokazuje to tím, že nemá-li něco ani velikost, ani tloušťku, ani objem, pak vůbec nemůže být.

„Neboť”, říká, „kdyby to přistoupilo k jiné věci, nikterak by ji to nezvětšilo, vždyť není-li žádná velikost a přistoupí-li k něčemu, nemůže to nijak získat na velikosti a nenastane žádný přírůstek. A když se ubíráním nezmenší a přidáváním nezvětší, je patrné, že ani přidané ani ubrané nebylo ničím.”

Zénón to neříká, aby popřel jedno, nýbrž to, že každá z mnohých ba bezmezných věcí má velikost. Bezmezných proto, že díky neomezené dělitelnosti je před tím, co uchopujeme, vždy něco jiného [= vždy je nějaká menší velikost]. Dokazuje to, když před tím dovedl, že nic nemá velikost, že každá z mnohých věcí je se sebou totožná a jedna.

B 3 = Simplikios, In Physica 140, 27

(...) Když Zénón ukazuje, že je-li mnohé, je zároveň omezené i neomezené, píše doslovně toto: „Je-li jsoucno mnoho, je nutné, aby jich bylo tolik, kolik jich je, ani více, ani méně. A je-li jich tolik, kolik jich je, budou omezena (omezeného počtu).

Je-li jich mnoho, jsou neomezena (počtem), neboť vždy je mezi nimi další a mezi tím je znovu další. Tak jsou jsoucna neomezena (počtem, velikostí?).”

Takto ukázal dělením nekonečnost co do množství.

B 4 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 72

Dokonce i Xenofanés, Zénón Elejský a Démokritos jsou podle nich [pyrrhónovců] skeptiky. (...)

Zénón vyvrací pohyb, když říká:

„Pohybující se nepohybuje ani na tom místě, kde je, ani na tom, kde není.“